

Kanteenmaa – keskusta syöttövesijohdon saneerauksen urakoitsijan valinta

Tekninen lautakunta 11.02.2025 § 4

Kunnanvaltuuston on 2.9.2024 §17 hyväksynyt Kanteenmaan runkovesijohdon saneerauksen kustannusarvion ja urakan kilpailutusasiakirjat. Kunnanvaltuusto on myös 16.12.2024 hyväksynyt §35 vuoden 2025 talousarvion, joka pitää sisällään Kanteenmaan runkovesilinjan investoinnin.

Tekninen toimi kilpailutti vesihuoltolaitoksen syöttövesijohdon saneerausurakan Kanteenmaan vedenottamon ja keskustan välille. Rakennustyön kohteena on nykyisen 200 mm syöttövesijohdon uusiminen kyseisellä osuudella. Työ toteutetaan asentamalla uusi 200 mm PE100 RC - vesijohto nykyisen putken tilalle kaivamalla sekä liittämällä olemassa olevat haarajohdot uuteen runkolinjaan. Uusittavan linjan kokonaispituus on noin 13,5 km.

Hankinnan kustannusarvio ei ylitä erityisalojen hankintojen EU-kynnysarvoa, ja kilpailutuksessa on käytetty avointa menettelyä. Tarjouspyyntö julkaistiin HILMA-hankintailmoituskanavalla (hankintailmoitukset.fi) 18.12.2024.

Määräaikaan 31.1.2025 klo 12 mennessä saapui yhteensä 18 tarjousta. Näistä 4 kappaletta täytti tarjouspyynnön mukaiset vaatimukset ja tarjouksista 14 kappaletta eivät olleet tarjouspyynnön mukaisia.

Urakoitsijan valintaperusteena oli edullisin kokonaishinta. Teknisessä lautakunnassa näytetään oheismateriaalina koottu yhteenveto tarjouksista.

Valmistelija	tekninen johtaja
Lisätietoja	tekninen johtaja Olli Launonen, puh. 040 641 2077.
Esittelijä	tekninen johtaja
Päätösehdotus	Tekninen lautakunta päättää valita Kanteenmaa – keskusta syöttövesijohdon saneerauksen urakoitsijaksi Somersora Oy:n urakkahintaan 1.433.300,00 euroa alv 0 % ja valtuuttaa teknisen johtajan allekirjoittamaan urakkasopimuksen. Kokouksessa esittelijä kertoi, että esittelytekstissä oli virhe, 6 kappaletta täytti tarjouspyynnön mukaiset vaatimukset ja 12 kappaletta eivät olleet tarjouspyynnön mukaisia.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.

Tekninen lautakunta 11.03.2025 § 15

Teknisen lautakunnan päätökseen 11.2.2025 § 4 on jätetty valitusajan puitteissa kaksi oikaisuvaatimusta.

Maanrakennus Marela Oy:n 17.2.2025 (päivitetty 3.3.2025) saapuneessa oikaisuvaatimuksessa esitetyn näkemyksen mukaan teknisen lautakunnan

päätös § 4 tulee oikaista ja ottaa uudelleen käsiteltäväksi, koska urakoitsija on toimittanut tarjouspyynnössä vaaditut asiakirjat määräajassa hankintayksikölle Hankintailmoitukset.fi (Hilma) -palvelun kautta.

K. Hemmilä Oy vaatii 4.3.2025 päivätyssä oikaisuvaatimuksessaan, että teknisen lautakunnan päätös § 4 kumotaan ja että sen tarjous sisällytetään tarjousvertailuun muiden hyväksytyjen tarjousten kanssa sen sijaan, että se suljetaan pois. Lisäksi vaatimuksessa todetaan, että tarjous on tarjouspyynnön valintaperusteiden mukaisesti kokonaishinnaltaan edullisin. Näin ollen K. Hemmilä Oy tulisi valita saneerauksen urakoitsijaksi 1 368 000 euron (alv 0 %) tarjouksensa perusteella.

Perusteet oikaisuvaatimusten ottamisesta käsittelyyn

Teknisen lautakunnan tekemän päätöksen muutoksenhakukeinona on kuntalain mukainen oikaisuvaatimus. Kuntalain 134 § mukaan teknisen lautakunnan päätökseen tyytymätön saa hakea siihen oikaisua ja oikaisuvaatimus tehdään tekniselle lautakunnalle. Oikaisuvaatimus on jätetty kunnalle 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksiannosta.

Perusteet oikaisuvaatimuksen hyväksymiselle tai hylkäämiselle

Julkisista hankinnoista annettua lakia (1397/2016, "hankintalaki") ei sovelleta hankintaan, jonka tekee erityisalojen hankintalain tarkoittama hankintayksikkö (10 §).

Hankinnan kohteena on runkovesilinjan syöttövesijohdon saneeraus, jossa hankintayksikkönä on Punkalaitumen vesihuoltolaitos. Kyse on talousveden johtamisesta asukkaiden käyttöön. Hankinnassa on siten kyse vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain mukaisesta hankinnasta.

Erityisalojen hankintalaissa rakennusurakoille asetettu kynnysarvo on 5 538 000 euroa, ja hankintailmoituksessakin todetusti hankinnan arvo alittaa kynnysarvon. Näin ollen siihen ei sovelleta erityisalojen hankintalain säännöksiä. Koska erityisalojen hankintayksikön tekemään hankintaan ei sovelleta myöskään hankintalakia, jää hankinta kokonaisuudessaan hankintalainsäädännön soveltamisalan ulkopuolelle. Sovellettavina säännöksinä tulevat kuitenkin kyseeseen kunnan muut valitusohjeet, sekä hallintolain yleissäännökset.

Markkinaoikeus ei ole toimivaltainen tutkimaan valitusta asiassa, jossa ei sovelleta hankintalakia.

Oikaisuvaatimukset perusteluineen on liitteenä.

Valmistelija	tekninen johtaja
Lisätietoja	tekninen johtaja Olli Launonen, puh. 040 641 2077.
Esittelijä	tekninen johtaja
Päätösehdotus	Tekninen lautakunta päättää perua § 4 päätöksen ja kutsuu neljä edullisimman tarjouksen jättänyttä urakoitsijaa selonottoneuvotteluihin. Neuvotteluissa käydään läpi hankkeen tekninen ja kaupallinen sisältö sekä tarjousten yksityiskohdat. Selonottoneuvotteluiden tulosten perusteella tekniselle lautakunnalle esitetään urakoitsijavalinta seuraavassa teknisen lautakunnan kokouksessa.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Marko Juurikivi oli asiantuntijana paikalla tämän pykälän ajan.

Tekninen lautakunta 25.03.2025 § 22

Kunta on omavalvonnassaan havainnut, että sen 11.3.2025 tekemää päätöstä § 15 rasittaa menettelyvirhe. Päätöstä tehdessä ei ole varattu asianosaiselle tilaisuutta tulla kuulluksi hallintolain 34 § tarkoittamalla tavalla.

Päätöksen 11.3.2025 § 15 kumoaminen tarkoittaa, että päätös 11.2.2025 § 4 saatetaan uudelleen voimaan ja kunnalle toimitetut oikaisuvaatimukset on käsiteltävä uudelleen.

Valmistelija tekninen johtaja

Lisätietoja tekninen johtaja Olli Launonen, puh. 040 641 2077.

Esittelijä tekninen johtaja

Päätösehdotus Tekninen lautakunta päättää poistaa 11.3.2025 tehdyn päätöksen § 15 menettelyvirheen vuoksi ja palauttaa asian käsiteltäväksi.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Tekninen lautakunta 13.05.2025 § 26
125/10.03.01.00/2023

Teknisen lautakunnan päätöstä 11.3.2025 § 15 rasittaa menettelyvirhe. Kunta on kumonnut päätöksen 25.3.2025 § 22 ja ratkaisee asian uudelleen.

Päätöksen 11.3.2025 § 15 kumoaminen tarkoittaa, että päätös 11.2.2025 § 4 saatetaan uudelleen voimaan.

Kunta on päätöksensä 11.2.2025 § 4 johdosta vastaanottanut kaksi oikaisuvaatimusta. Kunnalle toimitetut oikaisuvaatimukset on käsiteltävä uudelleen.

Asianosaisen kuuleminen

Kunta on kuullut 11.2.2025 § 4 valitsemaansa urakoitsijaa Somersora Oy:ta asianosaisena oikaisuvaatimusten johdosta 14.4.2025 toimitetulla kirjelmällä. Somersora Oy on lausunut näkemyksensä asiasta 25.4.2025. Somersora Oy vastustaa päätöksen muuttamista lausumasta ilmenevin perustein. Lausuma liitteenä.

Oikaisuvaatimusten sisältö

Maanrakennus Marela Oy:n 17.2.2025 (päivitetty 3.3.2025) saapuneessa oikaisuvaatimuksessa esitetyn näkemyksen mukaan teknisen lautakunnan päätös § 4 tulee oikaista ja ottaa uudelleen käsiteltäväksi, koska urakoitsija on toimittanut tarjouspyynnössä vaaditut asiakirjat määräajassa

hankintayksikölle Hankintailmoitukset.fi (Hilma) -palvelun kautta. Oikaisuvaatimus liitteenä.

K. Hemmilä Oy vaatii 4.3.2025 päivätyssä oikaisuvaatimuksessaan, että teknisen lautakunnan päätös § 4 kumotaan ja että sen tarjous sisällytetään tarjousvertailuun muiden hyväksytyjen tarjoustensa kanssa sen sijaan, että se suljetaan pois. Oikaisuvaatimus liitteenä.

Teknisen lautakunnan tekemän päätöksen muutoksenhakekeinona on kuntalain mukainen oikaisuvaatimus. Oikaisuvaatimukset on jätetty kunnalle 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksiannosta.

Asiassa sovellettavat säännökset

Kuntalain 134 § mukaan teknisen lautakunnan päätökseen tyytymätön saa hakea siihen oikaisua ja oikaisuvaatimus tehdään tekniselle lautakunnalle.

Hankinnan kohteena on runkovesilinjan syöttövesijohdon saneeraus, jossa hankintayksikkönä on Punkalaitumen vesihuoltolaitos. Kyse on talousveden johtamisesta asukkaiden käyttöön.

Julkisista hankinnoista annettua lakia (1397/2016, "hankintalaki") ei sovelleta hankintaan, jonka tekee erityisalojen hankintalain tarkoittama hankintayksikkö (10 §). Tällaiseen hankintaan sovelletaan erityisalojen hankintalakia (laki vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista, 1398/2016).

Erityisalojen hankintalaissa rakennusurakoille asetettu kynnysarvo on 5 538 000 euroa. Nyt puheena oleva urakka alittaa kynnysarvon.

Hankintaan ei näin ollen sovelleta suoraan lain nojalla erityisalojen hankintalain säännöksiä. Koska erityisalojen hankintayksikön tekemään hankintaan ei sovelleta myöskään hankintalakia, jää hankinta kokonaisuudessaan hankintalainsäädännön soveltamisalan ulkopuolelle.

Sovellettavina säännöksinä tulevat kuitenkin kyseeseen kunnan muut hankintaohjeet sekä hallintolain yleissäännökset. Punkalaitumen kunnan pienhankintaohjeen mukaan kynnysarvon alittavissakin hankinnoissa sovelletaan hankintalain mukaista hankintaoikaisua. Tätä vastaavasti kunta on hankintailmoituksessa ilmoittanut, että se käsittelee, hyväksyy tai voi hylätä tarjouksen hankintalaissa esitetyin perustein.

Hankintalain 132 § mukaan hankintayksikkö voi itse poistaa virheellisen päätöksensä tai peruuttaa muun hankintamenettelyssä tehdyn ratkaisun, jolla on oikeudellisia vaikutuksia ehdokkaiden tai tarjoajien asemaan, ja ratkaista asian uudelleen (hankintaoikaisu), jos päätös tai muu hankintamenettelyssä tehty ratkaisu perustuu lain soveltamisessa tapahtuneeseen virheeseen tai jos asiaan on tullut sellaista uutta tietoa, joka voi vaikuttaa päätökseen, ratkaisuun tai hankintasopimuksen tekemisen edellytyksiin. Päätöksen tai ratkaisun oikaiseminen ei edellytä asianosaisen suostumusta.

Mainitun lain 133 § hankintayksikkö voi ottaa hankintaoikaisun käsiteltäväkseen omasta aloitteestaan tai asianosaisen vaatimuksesta.

Hankintalain 125 § mukaan hankintamenettely voidaan keskeyttää todellisesta ja perustellusta syystä. Hyväksyttäväksi syyksi on vakiintuneesti katsottu esimerkiksi

- hankinnan kohteen tai hankinnan tarpeen muuttuminen hankintamenettelyn aikana (esim. KHO:2004:29, MAO:321/20, MAO:501/20)
- epäonnistunut tai tulkinnanvarainen tarjouspyyntö (esim. MAO:349/17, MAO:535/18, MAO:29/21, KHO:2017:110)
- hankintamenettelyssä tapahtunut virhe, esim. ilmoitusvirhe (esim. MAO:274/17, MAO:537/19, MAO:14/21, MAO:491/20).

Hankintalain 128 § mukaan hankintasopimus ei synny vielä hankintapäätöksen antamisella tiedoksi vaan edellyttää kirjallista sopimusta.

Hankintailmoituksen virheellisyys

Nyt käsillä olevassa asiassa hankintailmoitus on julkaistu HILMA-palvelussa tunnisteella "Kansallinen hankintailmoitus". Hankintailmoituksessa on kerrottu, että hankinta alittaa EU-kynnysarvon. Hankintailmoituksessa ei ole kuitenkaan mainittu, että kyse on erityisalojen hankintalain soveltamisalan piiriin kuuluvasta, mutta kynnysarvon alittavasta hankinnasta. Tästä johtuu, että hankintailmoituksessa on muun ohella annettu virheellinen tieto siitä, että muutoksenhakuasioita käsittelisi markkinaoikeus. Markkinaoikeus ei ole toimivaltainen tutkimaan valitusta asiassa, jossa ei sovelleta hankintalakia.

Asiaa ei muuta se, että hankinta on kilpailutettu kansallisena hankintana sille varattua ilmoitustyyppiä käyttäen ja että kunta on ilmoittanut soveltavansa hankintalain säännöksiä hankinnassa (ks. esim. MAO:541/2024 ja MAO:125/20).

Kunta on erehdyksessä antanut tarjoajille väärän tiedon asiaan liittyvästä muutoksenhakuohjauksesta. Saatujen oikaisuvaatimusten perusteella tarjoajille on myös todellisuudessa syntynyt virheellinen käsitys menettelyn kuulumisesta suoraan hankintalain soveltamisalaan.

Edelleen tarjouspyynnössä on esitetty luettelo tarjoajan kelpoisuusvaatimuksesta. Esimerkiksi tarjoajayrityksen referenssin kohdalla mainitaan erikseen, että referenssiluettelo tulee liittää tarjoukseen. Samoin luottoluokituksen osalta mainitaan, että tarjoajan tulee liittää tarjoukseensa Suomen Asiakastieto Oy:n Alfa Rating-yritysraportti tai muun luottoluokituslaitoksen (ei pankin) raportti. Niin ikään luettelossa mainitaan, että tarjoukseen on liitettävä vakuutusyhtiön todistus toiminnan vastuuvakuutuksen olemassaolosta ja maksetuista vakuutusmaksuista. Sen sijaan vastaavan työnjohtajan osalta on vaadittu, että työnjohtajalla tulee olla tietty kokemus, mutta sen tietoja ei ole suoranaisesti pyydetty toimitettavaksi tarjouksen mukana. Yleisluontoisemmin tarjouspyynnön kohdan 6 toiseksi viimeisessä kappaleessa on todettu, että urakoitsijaksi valitun yrityksen tulee toimittaa mainitut selvitykset tilaajalle ennen urakkasopimuksen allekirjoittamista.

Menettelyn kuluessa on selvinnyt, että osa tarjoajista on ollut siinä käsityksessä, ettei vastaavan työnjohtajan referenssin tietoja olisi tarvinnut toimittaa vielä menettelyn ollessa käynnissä. Tämä on johtanut näiden tarjousten poissulkemiseen. Osa tarjoajista taas on ymmärtänyt asian niin, että työnjohtajankin referenssitiedot on tullut toimittaa tarjouksen ohessa. Kunta katsoo, että tarjouspyynnön muotoilun perusteella tarjoajat ovat voineet kuitenkin olla perustellusti siinäkin käsityksessä, että ainakin vastaavan työnjohtajan kokemusreferenssin tietoja ei ole tarvinnut toimittaa vielä menettelyn ollessa käynnissä. Tarjouspyyntöasiakirjat ovat täten olleet epäselviä ja johtaneet tarjoajien kannalta kohtuuttomaan lopputulokseen.

Kunta katsoo, että ilmoitusvirheen ja tarjouspyyntöasiakirjojen epäselvyyden vuoksi asiassa on käsillä hankintalain 125 §:n mukainen peruste keskeyttää hankinta sopimusta tekemättä. Hankintatarve on menettelyn kuluessa muuttunut, mikä oikeuskäytännössä katsotaan perustelluksi syyksi keskeyttää hankinta. Huolto- ja toimintavarmuuden turvaamiseksi nyt suunnitellun 200 mm linjan tilalle rakennettaisiin kaksi linjaa, putkikoot määritellään verkostosuunnittelijan toimesta.

Hankintalain 128 § mukaan hankintasopimus ei synny vielä hankintapäätöksen antamisella tiedoksi vaan edellyttää kirjallista sopimusta, minkä kunta on maininnut myös tarjouspyynnössään. Kun hankintasopimusta ei ole tehty, ei kunta ole vahingonkorvausvelvollinen lain mukaisesti tekemästään hankintaoikaisusta.

Päätösvalta

Punkalaitumen kunnan hallintosäännön (1.1.2025) 22 § mukaan kunnanvaltuusto päättää yli 500.000 euron investointihankkeista. Kunnanvaltuusto on päätöksellään 02.09.2024 §17 hyväksynyt kilpailutusasiakirjat ja kustannusarvion teknisen lautakunnan valmistelun mukaisesti ja osoittanut hankkeelle investointimäärärahaksi vuodelle 2025 2.500.000 euroa ja vuodelle 2026 1.025.000 euroa.

Hankinnan keskeyttäminen ja mahdollinen uudelleen kilpailuttaminen tulee viedä kunnanvaltuuston käsiteltäväksi.

Valmistelija tekninen johtaja

Lisätietoja tekninen johtaja Olli Launonen, puh. 040 641 2077.

Esittelijä tekninen johtaja

Päätösehdotus Tekninen lautakunta päättää
-hyväksyä oikaisuvaatimukset siltä osin kuin niissä esitetään tarjouspyyntöasiakirjojen olleen tulkinnanvaraisia tai virheellisiä;
-kumota 11.2.2025 tehdyn päätöksen § 4.

Lisäksi tekninen lautakunta esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle, että kunnanvaltuusto
-keskeyttää Kanteenmaa – keskusta syöttövesijohdon saneerauksen urakoitsijaa koskevan kilpailutuksen hankintamenettelyn virheellisyyden ja hankintatarpeen muutoksen vuoksi;
-valtuuttaa teknisen lautakunnan hyväksymään hankkeen kilpailutusasiakirjat ja
-valtuuttaa teknisen lautakunnan valmistelemaan uusi kilpailutus sekä
-valtuuttaa teknisen lautakunnan päättämään urakoitsijan valinnasta.

Asia palautetaan valmisteluun.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.